

לוטה עוזבת את הבית

כתבה: אסטריד לינדגרן

אייר: אבי עופר

הוצאת ידיעות אחרונות ספרי חמד 2016

על הספר

הספר מתאר את מסעה של לוטה בת החמש מהבית החוצה וחזרה. לוטה מתעוררת מחלום במצב רוח רע. היא חלמה שאחיה ואחותה הרביצו לדובי שלה ואף שזה היה חלום, התייחסה אליו כאל מציאות. היא כועסת על הסוודר המגד ששמה נתנה לה ללבוש, ועל כך שהתבקשה לחכות בחדרה עד שתהיה נחמדה. היא גוזרת את הסוודר, זורקת אותו לפח, ומחליטה לעזוב את הבית. השכנה גברת ברג מקבלת אותה לביתה, מסדרת לה חדר במחסן שבחצר, וגם מביאה לה אוכל. לוטה מרגישה מצויין ובטוחה שתישאר שם זמן רב, עד שיורד הערב ואז היא רוצה לחזור לביתה.

זהו מסע קצר וארוך. המרחק הגיאוגרפי קצר, אולם לוטה עברה דרך ארוכה עד שהבינה שזה די פשוט להתנצל על מה שעשתה ואפילו לקבל התנצלות. אמנם טוב אצל השכנה אבל הכי טוב בבית. היא עזבה את ביתה בכעס וחזרה אליו באהבה.

מתאים לגן חובה בעזרת הגננת, ולכיתות א-ב. מומלץ שכל הפעילויות ייערכו ביחד עם מנחה.

ראו ביקורת של דוד רפ בעיתון הארץ 7.8.2017 **מצחיק, אמיץ ופורץ גבולות: "לוטה עוזבת את הבית" הוא לא פחות מספר מושלם.**

<https://www.haaretz.co.il/literature/.premium-1.4326080>

ביקורת של רינת פרימו ב Ynet 14.10.2009 **תנו לילדים לברוח מהבית, לפחות בספרים.**

(על הספר אלי בורחת מהבית).

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3788088,00.html>

וראו גם מירי ברוך **ילד אז ילד עכשיו**, עיון משווה בספרות ילדים, הוצאת ספריית פועלים 1991.

אף שהספר של מירי ברוך נכתב על הספרות העברית לילדים, אפשר ליישם את דבריה במידה רבה גם על ספרות הילדים המתורגמת לעברית בשנים המקבילות בכלל ולספר **לוטה עוזבת את הבית** בפרט.

מתוך **פתח דבר** לספר:

בראשית שנות השבעים התחילה תקופה של חיפוש דרך וסימני שאלה באשר להווה ולעתיד של העם. האידיאלים, נורמות ההתנהגות והתרבות - נשתנו. לא עוד חברה סוציאליסטית שוויונית, לא עוד הסתפקות במועט ורצונו של הפרט לתת

לכלל . במרכז עומד היחיד , צרכיו ורצונותיו . מבחינת נורמות הכתיבה אימצו לעצמם כותבי הספרות לילדים את נורמות הכתיבה האנגלוסקסית , שבלטה בה התופעה של כתיבה לילד כאל מבוגר , והשתחררו מנורמת הכתיבה הרוסית נוסח צ'וקובסקי ואחרים , של כתיבה מיוחדת לילדים .

עמוד: 7

ועוד אומרת ברוך בפתח דבר:

הילד ביצירות לילדים של שנות הארבעים הוא בראש ובראשונה יצור חברתי , כלומר חלק מקולקטיב , והוא חייב ללמוד - כך מציגה אותו הספרות - לזוטר , להתאפק , להפנים כעסים ותלונות . המבוגר מגלם את הנורמה החברתית ומורה לילד כיצד לנהוג לפיה . בספרות שנות השבעים הילד מוצג בראש ובראשונה כאינדיבידואל , כפרט , בלא שימת לב לזיקתו ולקשריו החברתיים . הרגש מושם על ה ' אני ' של הילד . היצירה הספרותית מציגה את כעסיו , שנאותיו וקנאותיו ומעודדת אותו לתת להם ביטוי .

עמוד: 7

לקריאה: פרק א מי מחנך את מי ? השתקפות יחסי מבוגרים וילדים ביצירות לילדים.

פעילות לפני קריאת הספר

הגננת \המורה יקיימו שיחה מקדימה בכיתה,

מה קורה כשאנחנו:

- במצב רוח, כועסים , ואיך אפשר להבין ולהתנצל.
- רוצים עצמאות, להחליט לבד , ומתי אפשר וצריך לקבל מרות.
- רוצים זמן להיות לבד וגם זמן להיות עם המשפחה.

פעילויות לאחר קריאת הספר (בעזרת מבוגר/ת)

למבוגרים:

- האם אנחנו יכולים לומר שבמסה הוא חפץ מעבר מבחינות מסוימות בעבור לוטה?
 - האם אפשר להסביר בכך את התרגשותה הרבה מהחלום שחלמה ומהשפעתו על התנהגותה בהמשך?
- (אפשר למצוא באינטרנט מהו חפץ מעבר ומה משמעותו לתינוק ולילד, לדוגמה: מגן על הילד מחרדת נטישה, מפתח אצלו את היכולת להיות עצמאי)

לילדים:

- ספרו מיהו במסה ומה המשמעות שלו ללוטה.
- האם גם לכם היה צעצוע שאהבתם כמו שלוטה אהבה את במסה? ספרו עליו.
- מדוע הייתה לוטה כל כך מוטרדת ממה שחלמה?
- האם לוטה ידעה להבחין בין חלום לבין מציאות? לאן עובדה זו הובילה?
- מה אנחנו יודעים על היחסים בין לוטה לבין אחיה ואחותה על פי הפרק הראשון?
- ספרו היכן נמצאים בבוקר בני המשפחה.
- מה אנחנו יודעים על ארוחות הבוקר של לוטה עם אמה, ועל ההליכה שלהן יחד למכולת?
- מה היה שונה בבוקר שבסיפור?
- ספרו על התנהגותה של לוטה כשירדה לשתות את השוקו. מה דעתכם על התנהגותה?
- כיצד הגיבה אמה של לוטה להתנהגותה?
- מה ללבוש - ספרו על הוויכוח בין לוטה לבין אמה.

- האם לדעתכם הייתה צריכה האם להרשות ללוטה ללבוש את שמלת התחרה במקום הסוודר?
- ספרו על הרגשות המעורבים של לוטה כאשר גזרה את הסוודר.
- מדוע החליטה לוטה שהיא צריכה לעזוב את הבית?
- מי הייתה גברת ברג? מה אפשר לומר עליה על פי התנהגותה ללוטה?
- ספרו על הבית החדש של לוטה.
- איך הגיבו בני משפחתה של לוטה לכך שעברה לבית אחר? מה דעתכם על תגובותיהם?
- באיזו מידה ועד איזה גבול נהנתה לוטה מהעצמאות שלה?
- איך חזרה לוטה הביתה? מי עזר לה לחזור?

המסע של לוטה – "אם כך עדיף כבר שנעזוב את הבית"

ענו של השאלות

- ישנן סיבות שונות שגורמות לאנשים לצאת למסעות. בחרו מתוך הרשימה הבאה את הסיבה שגרמה ללוטה לצאת למסע שלה.
 1. סקרנות
 2. פחד
 3. געגועים
 4. כעס
 5. עוד-----
- האם המסע של לוטה מתוכנן? אילו הכנות עשתה לוטה לקראת המסע?
- מה אמרה לעצמה לוטה על משפחתה לפני שיצאה למסע? מדוע, לדעתכם, בחרה לומר דברים אלה עליהם?

- איזה ציוד לקחה אתה לוטה למסע?
- האם לדעתכם, לוטה היא מתכננת מסעות טובה? הסבירו.

המקום האחר- "אני חושבת שעליך לגור לגמרי לבדך, לוטה"

פעילות בקבוצה או בזוגות (בעזרת מנחה)

לעיתים קרובות כאשר מתכננים לצאת למסע מתכננים להגיע למקום שונה מהמקום שממנו יוצאים, להגיע למקום אחר.

נבדוק אם המקום שאליו הגיעה לוטה הוא מקום אחר ושונה מהבית שממנו היא יצאה.

ענו:

- מהו המקום אליו הגיעה לוטה לאחר שיצאה מביתה?
- כיצד מתייחסת גברת ברג לבואה של לוטה?

בעמ' 28 בספר מתקיימת שיחה בין לוטה לגברת ברג. הנה השיחה :

"איך הוא?" שאלה גברת ברג.
 "נעים, ענתה לוטה. "לא מגרר ולא עוקץ."
 "מזל, אמרה גברת ברג.
 "כן, באמת מזל גדול, הסכימה לוטה.
 אחר כך הביטה סביבה.
 "איפה אוכל לשים את המטה שלי?" שאלה.
 "זו כבר בעיה יותר גדולה, אמרה גברת ברג.
 "את יודעת מה, לוטה, קשה לי להאמין שתוכלי
 באמת לגור כאן אצלי. אין פה מקום למטה נוספת."
 "אבל בשם אלהים, קראה לוטה. "אני מכרחה
 לגור איפשהו!"
 גברת ברג הרהרה במשך כמה רגעים ואז אמרה:
 "אני חושבת שעליך לגור לגמרי לבדך, לוטה."
 "אבל אין לי בית משלי, הזכירה לה לוטה.

- האם לדעתכם, גברת ברג מדברת אל לוטה באופן שונה מאשר הוריה מדברים אליה?
- ערכו השוואה בין הבית של משפחת ניימן והבית של גברת ברג. היעזרו בטבלה הבאה - אתם יכולים להוסיף עוד נושאים כרצונכם.

שיתוף פעולה	התארגנות בחדר	אכילה	לבוש	התנהגותה של לוטה
				בבית משפחת ניימן
				בבית של גברת ברג

דונו ביניכם : האם אפשר לומר על הבית של גברת ברג שהוא **המקום האחר?**

השינוי –"אבל זה לא עלי אלא על לוטה אחרת"

ענו:

• מה גרם ללוטה לחזור הביתה:

1. הפחד

2. הגעגוע

3. השעמום

4. הדממה

5. עוד---

ההתנצלות –"כן, אז גם אני יכולה לבקש סליחה"

• מה גרם, לדעתכם, ללוטה להודות בגזירת הסוודר?

• מה היתה תגובתה של האם?

• האם הצליחה לוטה לבקש סליחה?

• מדוע בקשה אמה של לוטה סליחה ממנה?

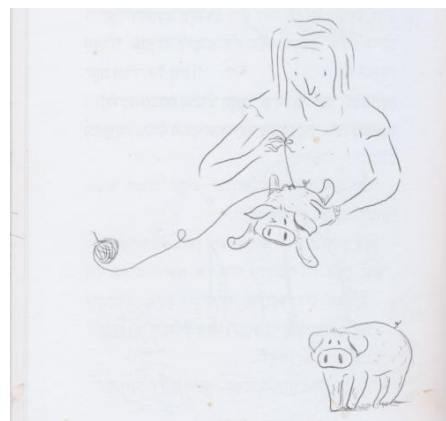
• האם לדעתכם חל שינוי בלוטה אחרי המסע מהבית וחזרה הביתה?

הסבירו.

• ערכו שיחה ביניכם האם קשה לבקש סליחה או להתנצל?

איורים

הסבירו במילים שלכם מה רואים בכל אחד מהאיורים. מה עושות הדמויות? מה הן מרגישות לדעתכם?

הכינו:

ד"ר איה מרבך

ד"ר רחל עזוז

מחברות סדרות ספרי הלימוד לשון ועוד, עברית ועוד, לקרוא ועוד.